

การกระทำโดยพลาด

นายไวยกาญจน์ จามิกรณ์

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาวิทยาศาสตรมหาบัณฑิต

ภาควิชานิติศาสตร์

บัณฑิตวิทยาลัย จฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

พ.ศ. 2539

ISBN 974-634-558-3

ลิขสิทธิ์ของบัณฑิตวิทยาลัย จฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

I 17476343

ABERRATIO ICTUS

Mr. Waiyakarn Jarmikorn

A Thesis submitted in Partial Fulfillment of the Requirements for the

Degree of Master of Law

Department of Law

Graduate School

Chulalongkorn University

1996

ISBN 974-634-558-3

หัวข้อวิทยานิพนธ์ การกระทำโดยพลาด
โดย นาย ไวยกาญจน์ จามิกรณ์
ภาควิชา นิติศาสตร์
อาจารย์ที่ปรึกษา รองศาสตราจารย์ ดร.กมลชัย รัตนสกาววงศ์

บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย อนุมัติให้หัวข้อวิทยานิพนธ์ฉบับนี้เป็นส่วนหนึ่ง
ของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาโทบัณฑิต

.....คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย
(รองศาสตราจารย์ ดร.สันติ ฤงสูวรณ์)

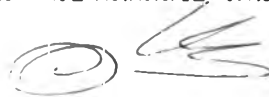
คณะกรรมการสอบวิทยานิพนธ์

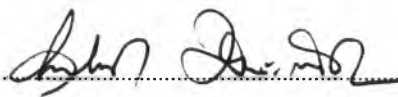
.....ประธานกรรมการ
(รองศาสตราจารย์ มัทยา จิตติรัตน์)

.....อาจารย์ที่ปรึกษา
(รองศาสตราจารย์ ดร.กมลชัย รัตนสกาววงศ์)

.....กรรมการ
(รองศาสตราจารย์ วีระพงษ์ บุญญเฏาะส)

.....กรรมการ
(รองศาสตราจารย์ ดร.ทวีเกียรติ มีนะกนิษฐ)

.....กรรมการ
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ อมราวดี อังค์สุวรรณ)

พิมพ์ต้นฉบับบทความวิทยานิพนธ์ภายในกรอบสี่เหลี่ยมนี้เพียงแผ่นเดียว

วิทยานิพนธ์ งามิกรณ์ : การกระทำโดยพลาด (ABERRATIO ICTUS) อ.ที่ปรึกษา :
รศ.ดร.กมลชัย รัตนสกาวงศ์, 120 หน้า, ISBN 974-634-558-3

เนื่องจากเรื่องการทำโดยพลาด ในมาตรา 60 แห่งประมวลกฎหมายอาญา นักนิติศาสตร์
ยังคงมีความเห็นแตกต่างกันเกี่ยวกับหลักเกณฑ์และขอบเขต ตลอดจนการปรับใช้บทบัญญัติดังกล่าวกับฐาน
ความผิดต่าง ๆ ดังนั้น วิทยานิพนธ์ฉบับนี้จึงมุ่งที่จะศึกษาถึงแนวคิดในการวินิจฉัยปัญหาในเรื่องนี้ของ
ประเทศต่าง ๆ ทั้งในระบบประมวลกฎหมายและระบบคอมมอนลอว์ และแนววินิจฉัยปัญหาของกฎหมายไทย
โดยวิเคราะห์เปรียบเทียบ เพื่อทราบถึงเจตนารมณ์ของมาตรา 60 และหลักเกณฑ์รวมทั้งขอบเขตของบทบัญญัติ
ดังกล่าวที่ชัดเจน ตลอดจนสามารถปรับใช้กฎหมายกับฐานความผิดต่าง ๆ ได้อย่างถูกต้อง

ผลการศึกษาและวิเคราะห์ในเรื่องดังกล่าวทำให้ทราบว่า การกระทำโดยพลาดเป็นปัญหาใน
ส่วนที่ผู้กระทำการต้องการผลของเจตนา ซึ่งมาตรา 60 ถือว่าผู้กระทำมีเจตนาต่อผู้ได้รับผลโดยพลาดไปอัน
เนื่องมาจากผู้กระทำมีจิตใจที่ชั่วร้าย และได้ก่อให้เกิดความผิดอาญาอย่างเดียวกับที่ผู้กระทำการแล้ว
หากลงโทษผู้กระทำเพียงฐานกระทำโดยประมาทน่าจะไม่ใช่เพียงพอ

ในการกระทำโดยพลาดนี้ ผู้กระทำจะต้องกระทำโดยเจตนาต่อวัตถุแห่งการกระทำอันหนึ่งใน
ลักษณะเฉพาะเจาะจง แต่ผลของการกระทำพลาดไปเกิดแก่วัตถุแห่งการกระทำอีกอันหนึ่งซึ่งเป็นองค์ประกอบ
ภายนอกของความผิดอาญาอย่างเดียวกัน ซึ่งจากหลักเกณฑ์ดังกล่าวเห็นได้ว่า มาตรา 60 ย่อมมุ่งปรับใช้
กับความผิดต่อชีวิตและร่างกายเป็นสำคัญ เนื่องจากโดยลักษณะของการกระทำความผิด ผู้กระทำจะมุ่งให้
เกิดผลต่อบุคคลที่ตนเจตนากระทำต่อโดยเฉพาะ ซึ่งต่างจากความผิดเกี่ยวกับทรัพย์ที่ผู้กระทำมุ่งจะเอาไว้
ซึ่งทรัพย์เป็นประโยชน์ของคนโดยไม่จำกัดว่าจะต้องเป็นของผู้ใดโดยเฉพาะ ส่วนการกำหนดขอบเขตของ
มาตรา 60 ผู้เขียนพบว่า ควรพิจารณาคำว่า "โดยพลาดไป" ในมาตรา 60 ว่า ผลที่เกิดโดยพลาดไป
ต้องมีความสัมพันธ์กับการกระทำ ตามหลักความสัมพันธ์ระหว่างการกระทำและผล นอกจากนี้ผลดังกล่าว
ควรเกิดโดยวิธีการเดียวกับที่ผู้กระทำการ

ภาควิชา นิติศาสตร์
สาขาวิชา นิติศาสตร์
ปีการศึกษา 2538

ลายมือชื่อนิสิต *งามิกรณ์ รตนสกา*
ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษา *วอล รัต*
ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษาร่วม

C570961 : MAJOR LAW

KEY WORD: ABERRATIO ICTUS / TRANSFERRED INTENT / TRANSFERRED MALICE

WAIYAKARN JARMIKORN : ABERRATIO ICTUS. THESIS ADVISOR :

ASSOC.PROF.KAMOLCHAI RATTANASAKALWONG, Ph.D., 120 pp.

ISBN 974-634-558-3

As provided in Section 60 in Criminal Code, Aberratio Ictus still have unclear definition and usage. Lawyers still have different opinions about its principle and scope as well as how to apply it to any offense in Criminal Code. This research has the objective to study its concept and usage as appeared in civil law and common law country, and its usage in Thailand by analysis and comparison in order to understand the purpose, principle, scope and the appliance of Section 60 and then use it in the right direction.

The study shows that "Aberratio Ictus" is related to the result as intended by the wrongdoer. Section 60 considers the wrongdoer committing "Aberratio Ictus" as the person with evil mind whose act cause the same crime as he desire. This principle comes from the notion that punishing the wrongdoer as the negligence wrongdoer would not be enough for his evil mind.

The wrongdoer in "Aberratio Ictus" must intend to act against specific person but the consequence occurs to another person by accident. This rule features the aim of Section 60 as the rule that would be applied only with crimes against the person, since his wrongful act was intended against specific person. This differs from the act against the property that the wrongdoer does not pay attention to the owner of the property. About the scope of Section 60 the word "by accident" should be interpreted carefully that the result of "Aberratio Ictus" should be related to the act according to the "chain of causation" rule. Furthermore, this result should occur in the way the wrongdoer desire.

ภาควิชา.....นิติศาสตร์.....

ลายมือชื่อนิติ.....*Yoemphong Jarmikorn*.....

สาขาวิชา.....นิติศาสตร์.....

ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษา.....*Kamolchai Rattanasakalwong*.....

ปีการศึกษา.....2538.....

ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษาร่วม.....

กิตติกรรมประกาศ

งานวิทยานิพนธ์ฉบับนี้ ผู้เขียนขอขอบพระคุณอย่างสูงต่อท่านรองศาสตราจารย์ ดร.กมลชัย รัตนสกาววงศ์ ที่กรุณาได้รับเป็นอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ และได้ชี้้นำความคิดที่ถูกต้องอันทำให้ผู้เขียน ได้รับความรู้ทางวิชาการตลอดจนมีวิธีคิดที่เป็นระบบในการวิเคราะห์ปัญหาต่าง ๆ และขอขอบพระคุณ อย่างสูงต่อท่านรองศาสตราจารย์วีระพงษ์ บุญโญภาส ที่กรุณาได้รับเป็นอาจารย์ที่ปรึกษาในชั้นสอบโครงร่าง วิทยานิพนธ์ อีกทั้งยังได้ร่วมเป็นกรรมการสอบวิทยานิพนธ์ฉบับนี้ด้วย นอกจากนี้ ผู้เขียนขอขอบพระคุณ อย่างสูงต่อท่านรองศาสตราจารย์มัทยา จิตติรัตน์ ที่กรุณาเป็นประธานกรรมการ รวมทั้งท่านรอง ศาสตราจารย์ ดร.ทวีเกียรติ มีนะกนิษฐ และท่านผู้ช่วยศาสตราจารย์อมราวดี อังค์สุวรรณ ที่กรุณาร่วมเป็น กรรมการสอบวิทยานิพนธ์ ตลอดจนให้คำแนะนำที่เป็นประโยชน์อย่างยิ่งแก่ผู้เขียน

สุดท้ายนี้ผู้เขียนขอขอบพระคุณอย่างสูงต่อบิดามารดาและพี่น้องของผู้เขียนที่ให้กำลังใจและ สนับสนุนผู้เขียนในทุก ๆ ด้านอย่างดียิ่งตลอดมา และขอขอบคุณบรรดามิตรสหายของผู้เขียน รวมทั้ง คุณสุชาดา กาญจนรุจิ และคุณนิศารัตน์ สุรทัตต์ ที่ช่วยแปลเอกสารภาษาต่างประเทศและจัดพิมพ์ วิทยานิพนธ์ตลอดจนช่วยเหลือในด้านอื่น ๆ แก่ผู้เขียนเป็นอย่างดี

สารบัญ

บทคัดย่อภาษาไทย.....	ง
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ.....	จ
กิตติกรรมประกาศ.....	ฉ
บทที่ 1 บทนำ.....	1
ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา	1
สมมุติฐาน.....	3
วัตถุประสงค์ของการศึกษา.....	3
ขอบเขตของการศึกษา	3
วิธีการศึกษาวิจัย.....	4
ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ.....	4
บทที่ 2 ความหมายโดยทั่วไปของการกระทำโดยพลาด - กับการวินิจฉัยปัญหาความรับผิดในการกระทำโดยพลาดของต่างประเทศ.....	5
ความหมายโดยทั่วไปของการกระทำโดยพลาด.....	5
การวินิจฉัยปัญหาความรับผิดในการกระทำโดยพลาดของประเทศใน ระบบประมวลกฎหมาย.....	5
1. โครงสร้างของความผิดอาญา.....	5
2. การกระทำโดยพลาดกับโครงสร้างความผิดอาญา.....	15
3. แนวความคิดในการวินิจฉัยปัญหาการกระทำโดยพลาดของประเทศต่าง ๆ ในระบบประมวลกฎหมาย.....	17
3.1 ประเทศซึ่งไม่มีบทบัญญัติในเรื่องการกระทำโดยพลาด.....	17
ก. ประเทศสหพันธ์สาธารณรัฐเยอรมัน.....	17
1. การจัดหมวดหมู่ทางวิชาการ.....	17
2. แนวคิดในการวินิจฉัยปัญหาการกระทำโดยพลาด.....	19

	หน้า
ข. ประเทศนอร์เวย์.....	20
ค. ประเทศฝรั่งเศส.....	22
ง. ประเทศญี่ปุ่น.....	25
3.2 ประเทศที่มีบทบัญญัติในเรื่องการกระทำโดยพลาด.....	25
ก. ประเทศอิตาลี	25
ข. ประเทศโคลัมเบีย.....	27
ค. ประเทศตุรกี.....	28
การวินิจฉัยปัญหาความรับผิดในการกระทำโดยพลาดของประเทศใน ระบบคอมมอนลอว์.....	30
1 โครงสร้างความรับผิดอาญาตามระบบคอมมอนลอว์.....	30
2 การกระทำโดยพลาดกับโครงสร้างความผิดอาญาในระบบคอมมอนลอว์.....	39
3 แนวความคิดในการวินิจฉัยปัญหาการกระทำโดยพลาดของประเทศต่าง ๆ ในระบบคอมมอนลอว์	40
ก. ประเทศอังกฤษและสหรัฐอเมริกา.....	40
1. การจัดหมวดหมู่ทางวิชาการ	40
2. แนวความคิดในการวินิจฉัยปัญหาการกระทำโดยพลาด.....	43
3. หลักเกณฑ์สำคัญในการที่จะถือว่าการกระทำของผู้กระทำเป็น ความผิดสำเร็จในการกระทำโดยพลาด.....	47
4. เหตุผลที่ถือว่าการกระทำของผู้กระทำเป็นความผิดสำเร็จ ในการกระทำโดยพลาด และข้อโต้แย้งเหตุผล.....	52
5. ขอบเขตของหลักเจตนาโอน	57
6. การพิจารณาปัญหาบางประการซึ่งเกี่ยวข้องกับการกระทำ โดยพลาด.....	59
ข. ประเทศไนจีเรีย.....	68
ค. ประเทศออสเตรเลีย (รัฐ Queensland และ Western Australia).....	69
ง. ประเทศแอฟริกาใต้.....	70

หน้า

บทที่ 3 แนวความคิดในการวินิจฉัยปัญหาความรับผิดในการกระทำโดยพลาดของไทย.....	72
สมัยก่อนที่จะมีบทบัญญัติในเรื่องการกระทำโดยพลาด	72
สมัยที่มีบทบัญญัติในเรื่องการกระทำโดยพลาด.....	76
ก. ข้อความทั่วไป.....	76
ข. หลักเกณฑ์โดยทั่วไปของการกระทำโดยพลาด.....	77
ค. ขอบเขตการวินิจฉัยความรับผิดในการกระทำโดยพลาด.....	87
ง. การพิจารณาปัญหาบางประการซึ่งเกี่ยวข้องกับกระทำโดยพลาด.....	91
บทที่ 4 ความสำคัญของประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 60 และการปรับใช้บทบัญญัตินี้ดังกล่าว กับกลุ่มฐานความผิดต่าง ๆ	104
ความสำคัญของประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 60.....	104
การปรับใช้มาตรา 60 กับความผิดอาญาฐานต่าง ๆ.....	106
บทที่ 5 ข้อสรุปและข้อเสนอแนะ.....	111
ข้อสรุป.....	111
ข้อเสนอแนะ.....	113
รายการอ้างอิง.....	114
ประวัติผู้เขียน.....	120